

LÄHDEKRITIIKKI

Lähdekritiikki on keskeinen osa tiedonhakua. Meidän on varmistuttava siitä, että lähteen sisältämä informaatio on luotettavaa ja ajantasaista. Sekä ulkoinen että sisäinen lähdekritiikki on syytä tehdä huolellisesti. Ulkoisessa lähdekritiikissä huomio kiinnittyy esimerkiksi verkkosivun toteutukseen.

Sisäisessä lähdekritiikissä taas pohditaan tiedon luotettavuutta eri mittarein.

Kiinnitä huomiota näihin asioihin, kun arvioit verkkotiedon luotettavuutta:

- Kenen tuottama tieto on? Onko kyseessä esimerkiksi tutkimuslaitos, viranomainen tai yliopisto?
- Esiintyykö tiedon tuottaja omalla nimellään? Tiedämmekö kuka on kirjoittaja?
- Kenen ylläpitämällä sivustolla tieto sijaitsee?
- Milloin sivu on päivitetty?
- Esiintyykö kirjoittaja omalla nimellään, nimimerkillä vai onko kirjoitus jonkin organisaation nimissä tehty?
- Mikä on tekstin tyyli?
- Millainen on tekstin kieliasu?
- Mitkä ovat kirjoittajan motiivit? Mihin hän pyrkii vaikuttamaan tai mitä hän pyrkii edesauttamaan kirjoittamallaan tekstillä?
- Onko verkkosivulle merkitty lähteet, joita kirjoittaja on käyttänyt?

Vaikka tieto olisi esimerkiksi yrityksen tai viranomaisen sivuilla, kannattaa muistaa, ettei se automaattisesti ole välttämättä paikkansapitävää. Esimerkiksi yritysten sivut ovat usein markkinointisuuntautuneita. Toki yhteystiedot, yrityksen tunnusluvut yms. perustiedot pitävät paikkansa. Jos olet epävarma tiedon paikkansapitävyydestä, pyri tarkistamaan se muista lähteistä. Jos muillakin sivuilla kerrotaan samoin, tieto on todennäköisesti luotettava.

Hakutuloksia arvioitaessa on hyvä kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- 1) Puolueettomuus
- 2) Tekijyys
- 3) Luotettavuus
- 4) Ajantasaisuus
- 5) Julkaisun kate
- 6) Julkaisun muoto
- 7) Julkaisun tekninen toteutus ja toimivuus

Jos nämä tuntuvat luotettavilta, on todennäköisempää että tieto pitää paikkansa. Kannattaa kuitenkin muistaa, että esimerkiksi isotkin mediat saattavat tehdä virheitä uutisoinnissaan. Toki ne korjaavat virheensä, mutta terve kriittisyys on tiedonhakijan parhaita ominaisuuksia.